

Egzamin do pre-IB 2nd SLO (26.10.2016)

JĘZYK POLSKI

Część I Przeczytaj tekst, a następnie wykonaj polecenia.

Ignacy Karpowicz
Babel

Dzień dobry, nazywam się Babel. Moje imię pochodzi od hebrajskiego bala, bli, co oznacza pomieszanie, zamieszanie, zamęt, a także od akadyjskiego bab-ili: brama boga, czyli.

Najprawdopodobniej powstałam jako ziggurat¹, siedem, osiem pięter z suszonej cegły, a więc, jak na kobietę, byłam dość wysoka, około stu metrów mierzyłam, bez szpilek i z kokiem spuszczonego w warkoczu (A). To za dużo, by zostać modelką i za mało, żeby sięgnąć nieba. Z czasem jeszcze urosłam. W Trzeciej Księdze Barucha mierzę sobie 463 kubity, w Księdze Jubileuszowej² mam 5433 kubity i 2 palmy (2484 m) (można przyjąć, że n.p.m.).

Moja prawdziwa miara to nie kubity, metry i palmy, mierzy się mnie tradycją. Z prostej dziewczyny, zwykłego, acz okazałego zigguratu, stałam się metaforą, znakiem, symbolem, niekiedy alegorią, w zależności od tego i owego, od tu i ówdzie. Udało mi się dostać rolę w musicalu Biblia. Musical ten składa się, co prawda, głównie z jęków, zapewnia jednak ogromną popularność. Zostałam obsadzona w roli dramatycznej, raczej epizodycznej, między miejscem a istotą, żwirem a powietrzem.

Ekspozycja: ludzie, osiedliwszy się na równinie Szinear, postanowili mnie podźwignąć z ziemi na znak jedności. Abym nieba dotknęła, jak strzykawka skóry pacjenta. (B) Aby lud się nie rozproszył. Mój lud mówił po babelsku, językiem wypalanej cegły (C) i powszechnej zgody. Mój lud, zjednoczony i sobie powolny³, umiałby sięgnąć po wszystko, poza niebo. Taki lud nie jest dramaturgicznie nośny⁴. Buduje, wojen nie toczy, pracuje zamiast wierzyć. Taki lud nie nadaje się do musicalu o zbawieniu. Dlatego zstąpił aktor pierwszoplanowy, pod postacią wiatru, Sam Szefer, Naczelny Korektor, Przełożony Cenzorów, Ten Co Lata z Jaskółkami (D)[...], A Imię Jego & ∞.

Notabene świetnie napisana i zagrana rola. Nieoczywista, wyrazista, sprawiedliwa. W dzisiejszych czasach taki bóg podlegałby leczeniu w klinice psychiatrycznej, lecz wtedy, eony⁵ temu, to było coś, on był ktoś: nowa jakość w dramaturgii świata, powiew świeżości, zefir zbawienia, orli skwir⁶. W tamtych czasach taki bóg był tym dla dramaturgii, czym – później – Marlon Brando⁷ dla kina. Krótko mówiąc – konieczny, niezbędny. Łamiący utarte schematy, zwierzęcy [...]. Brodę dodano mu później. Albo sama urosła, w co osobiście wątpię.

Zatem Bóg stąpił pod postacią wiatru i mnie amputował z moich pięter aż po fundamenty. Bóg nie ograniczył się do mego upadku. Mój upadek był jeno symbolem upadku mego ludu. Języki uległy pomieszaniu – jak to się od strony technicznej dokonało, musical milczy, didaskalia nie są aż

Jedna z rekonstrukcji wyglądu zigguratu Etemenanki w Babilonie – źródło Wikipedia

¹ ziggurat - charakterystyczna dla architektury starożytnej Mezopotamii wieża świątynna

² „Księga Jubileuszów” i „Księga Barucha” – tytuły ksiąg –kanonicznych lub niekanonicznych Starego Testamentu

³powolny - posłuszny, dający sobą kierować

⁴ nośny – tu: niosący treść, znaczenie, obfitujący w coś

⁵ eon – największa jednostka czasu w dziejach Ziemi, eony dzielą się na ery.

⁶ skwir - ostry, przenikliwy odgłos wydawany przez ptaka

⁷ Marlon Brando – wielki aktor amerykańskiego kina, debiutował w latach 50 XX w., najszynniejsza rola to Ojciec Chrzestny w filmie Francisa Coppoli

tak szczegółowe; sceny wycięto w montażu – z babelskiego powstały tysiące narzeczy i dialektów, na przykład łacina, greka albo Solaris i ADA (języki programów komputerowych [...]).

No cóż, zagrałam rolę epizodyczną, acz nieśmiertelną.

Ale wrócę.

Popkultura kocha comebacki⁸.

Z esperanto⁹ mi się nie udało. Falstart¹⁰.

Matematyka to również nie najlepszy pomysł. Niby język uniwersalny, w istocie tak bardzo przecież prowincjonalny.

Mam w zanadru obiecujące pomysły. Eksperymentuję z angielskim i chińskim. Babelski był prostym językiem: przyczyna i skutek, dlatego trudno go odnaleźć na nowo. Lecz gdy, to wtedy –

Plemiona się zjednoczą. Wyznawca prawicy porozumie się z wyznawcą lewicy. Homo z hetero¹¹. Kato z musli¹². Fides¹³ z ratio¹⁴. Pięść z nosem. (E) Progi podatkowe zostaną przekroczone w dwojakim znaczeniu. Rynek jest, jakkolwiek by patrzeć, wspólny. Stawka za stragany jednakowa. Moneta brzęcząca, PIT doroczny, jak Wielkanoc i Boże Narodzenie.

fragment powieści „Balladyny i romanse”

1. Uzupełnij podany niżej tekst zgodnie ze wskazówkami w nawiasach.

W zamieszczonym wyżej fragmencie powieści „Balladyny i romanse” Karpowicz zastosował narrację [określ rodzaj narracji]..... Dzięki temu udało mu się po pierwsze: [określ 1. efekt zastosowania takiej narracji].....

.....,

po drugie [określ 2. efekt zastosowania takiej narracji].....

.....

bo [sformułuj argument na rzecz tezy, że dzięki tej narracji efekt 2. został osiągnięty:].....

.....

.....

2. Nazwij podkreślone w tekście środki stylistyczne i w jednym zdaniu opisz ich funkcję w tekście:

	Nazwa	Funkcja
A		

⁸ comeback – anglicyzm, triumfalny powrót do życia publicznego, odzyskanie popularności po okresie zapomnienia

⁹ esperanto – język, wymyślony w latach 80 XIX przez Ludwika Zamenhofa, mający ułatwić porozumiewanie się między narodami

¹⁰ Falstart – rozpoczęcie biegu lub – przenośnie- przedsięwzięcia za wcześnie, skutkujące niepowodzeniem

¹¹ „homo” i „hetero” – potoczne skróty od słów „homoseksualista” i „heteroseksualista”

¹² „kato” – tu: skrót od słowa katolik, „musli” – tu: skrótowa nazwa muzułmanina

¹³ fides – łąć. wiara

¹⁴ Ratio – łąć. rozum

B		
C		
D		
E		

3. Wyczerpująco wyjaśnij, jak w kontekście całego tekstu rozumiesz zdania:

Moja prawdziwa miara to nie kubity, palmy i metry, mierzy się mnie tradycją.

.....

.....

.....

.....

Zostałam obsadzona w roli dramatycznej, raczej epizodycznej, między miejscem a istotą, żwirem a powietrzem.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Taki lud nie jest dramaturgicznie nośny.

.....

.....

.....

.....

Brodę dodano mu później. Albo sama urosła, w co osobiście wątpię.

.....
.....
.....

4. Czy budowniczych wieży Babel w tekście przedstawiono podobnie czy inaczej niż w Biblii?
Uzasadnij swoją odpowiedź, wskazując 3 istotne podobieństwa bądź różnice w ich wizerunku.

Odpowiedź

Uzasadnienie:

a.

.....
.....

b.

.....
.....

c.

.....
.....

5. Odwołując się do Biblii, sformułuj 2 argumenty na rzecz tezy, że postać Boga w Biblii jest „nieoczywista”.

a.

.....
.....

b.

.....
.....

6. W tekście, który przeczytałeś Wieża Babel mówi: *stałam się metaforą, znakiem, symbolem, niekiedy alegorią, w zależności od tego i owego, od tu i ówdzie*. Odpowiedz:

a. Co zazwyczaj symbolizuje wieża Babel w tradycji kultury europejskiej? – odpowiedz na podstawie swojej wiedzy – także tej spoza tekstu.

.....

Część II

Napisz wypracowanie na jeden z podanych tematów (minimum 1-2 strony). Podkreśl wybrany temat.

1. Napisz komentarz do tekstu z I części egzaminu („Wieża Babel” Ignacego Karłowicza), w którym dowiedziesz, że ukazana w nim **postać Wieży Babel myśli i mówi o świecie jak człowiek z XXI wieku** i zastanowisz się, **w jakim celu autor tak ją przedstawił.**
2. Napisz komentarz do zamieszczonego niżej wiersza, w którym wyjaśnisz, **jak go rozumiesz i zastanowisz się, czy można by mu nadać tytuł „Wieża Babel”.** Staraj się argumentować swoje sądy, odwołując się do tekstu wiersza.

Stanisław Barańczak

SMALL TALK

Jak Się Masz, Mam Się Dobrze, kto mówi, że nie ma
mowy o jakiegokolwiek rozmowie między nami,
że nie ma porozumienia między murkiem z szarego kamienia
i drzeniem okiennej ramy, i tęczowymi plamami
oleju na asfalcie a mną; dlaczego niby skłamany
miałby być dialog mój z nimi, czemużby miała być niema
ta konwersacja hydrantu, mgły, schodów, zgrzytu, gałęzi
ze mną, zagadywanym - w przelocie, w przejściu, przejazdem -
pytaniem wciąż tym samym i wciąż tak samo przyjaznym
Co Słyszać, Wszystko w Porządku; przecież serdecznie gawędzi
ze mną, wśród tylu gości, ten świat, gospodarz przyjęcia,
klepie mnie po ramieniu kordialnym pytaniem, poświęca
chwilę cennego czasu, całkiem przy tym świadom,
że wszystko, co odpowiem, i tak nie będzie mieć większej
wagi, że nie jest przyjęte, aby się zbytnio wywnętrzać
w wymianie zdań ze znanym od tak niedawna światem,
że zresztą, choćbym nawet chciał, i tak nie zdążę
wyjść w tej krótkiej rozmowie poza I Jak Tam, Niezgorzej

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

